

bestippeling. Het is toch duidelijk, dat hierin dergelijke „lapjes” van grondmoreene, die nog niet in het alleruiterste stadium van uitlooging en verweering verkeert, begrepen zijn. Zulke plekjes zijn er stellig in groot aantal en worden toevallig bij allerlei graafwerken gevonden. In 1896 noemde H. van Cappelle reeds een geheele reeks waarnemingen van grondmoreene-overblijfselen op den Amersfoortschen berg. De geologische kaart kan niet anders doen dan deze terreinen van het Gooi, Utrecht, Gelderland en Overijssel onder een iets ruimer gestelde beschrijving brengen, die ten volle aan de werkelijke gesteldheid beantwoordt.

Haarlem, Januari 1934.

P. TESCH.

De Koolmees putter. In De Lev. Natuur '33 verschenen verschillende berichtjes over het putten door puttertjes, waaronder een over een Koolmees in gevangenschap, die het kunstje ook ken. Misschien stelt U belang in de volgende waarneming uit de vrije natuur.

Een voederhuisje in mijn tuin rust op een uitstekenden tak van het onderstel. Van dien tak naar een van de hoekpunten van het dak hangt een snoer pinda's. De pinda's zelf zijn vanaf dien tak niet te bereiken. Nu vertoont een van mijn Koolmeesgasten dagelijks het volgende: Gezeten op het einde van den tak bij de aanhechting van het touwtje met pinda's, pakt hij met den snavel het touwtje, klemmt dit tusschen poot en tak en herhaalt dit tot hij de laatste pinda in zijn bereik heeft, die hij dan ijverig gaat behaieren. Hij heeft zichzelf dus het putterskunstje geleerd.

De zwartkopmeezen en pimpels heb ik het kunstje nog niet zien vertoonen.

Meersen, 13 Januari '34.

J. C. RIJK.

Paddenstoelen. Het artikel „Zijn het Paddenstoelen” (De Lev. Nat. afl. 7, pag. 220), bracht mij in herinnering, dat ik ook nog in het bezit was van een dergelijke „rareiteit” van *Lentinus lepideus*.

Volgens mijn aantekeningen, werd deze door mij gevonden, 2 Juli 1918, op een fabrieksterrein hier ter stede. Uiterlijk komt dit exemplaar overeen met het type, afgebeeld op fig. 1 (rechts) van den Heer Dr. van der Steen, doch er zijn twee hoeden, terwijl de stelen klaarblijkelijk totaal vergroeid zijn. Een demarcatielijn is nog duidelijk aanwezig.

Het voorkomen van zulke gevallen van hypoplasie en vergroeiing bij *Fungi* is reeds lang bekend en van *L. lepideus* in 't bijzonder. Küster (Pathologische Pflanzenanatomie) stelt ook abnormale exogenefactoren aansprakelijk voor het ontstaan van deze vormen. In het geval van den Heer Van der Steen waren dit: constante duisternis, lagere temperatuur, voortdurende vochtigheid en het arme substraat. Mijn exemplaar stond echter op een grasveld (aan den voet van een lattenhek om een tuin) met: voldoende licht, normale temperatuur en vochtigheid en een rijk (goed bemest) substraat! De steel zat echter tot 4½ cm. in den bodem, waardoor de hoeden juist boven de aarde uitstaken (3 cm.). Op de dwarsleggers van de spoorrails, loopende over het met zand opgehoogde gedeelte van het terrein waren slechts normale exemplaren van *L. lepideus* aanwezig.

Amsterdam, 23 Nov. '33.

J. TEN HAGEN.

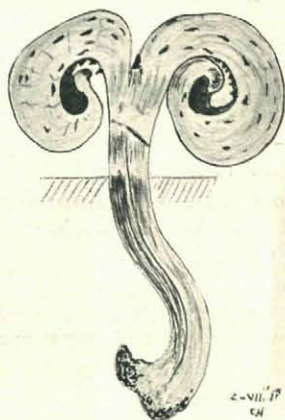

Fig. 1. *Lentinus lepideus* (= *squamosus*). Teratologische vorm.

Kardinaalsmuts. Verleden herfst is de klacht geuit, dat de vogeltrek lang zoo indrukwekkend niet was als gewoonlijk. Zijn er minder vogels doorgetrokken of hebben ze het stiller en sneller gedaan? Je zoudt het haast denken. Geregeld zijn hier de Kardinaalsmutsaadjes weggevreten of afgeragd reeds voor Nieuwejaar en dat doen dan de roodborstjes, spreeuwen en vooral de koperwieken en kramsvogels. Thans, 8 Januari, heb ik nog groote kardinaalsmutsjes, vol beladen en ijverig lokkend met de oranje zaden, maar geen beest kijkt er naar om. T.

Philanthus, De Eonte Bijenwolf. Hij heeft wel geweldig van zich doen spreken en de imkers zijn hier en daar in de weer gekomen, om hem te bestrijden. Vooral in Zuid-Limburg heeft hij bezorgdheid gewekt; er schijnen er daar duizenden genesteld te hebben in de afval-bergen der mijnen en er is al over gedacht om die „broedplaatsen” om te graven. Of dat veel helpen zal weet ik niet, want de ervaring heeft geleerd, dat zij vergraving en zelfs transport kunnen overleven. Zoo hebben wij een kleine veertig jaar geleden in Amsterdam het genoegen gehad, de bijenwolven in groot aantal te kunnen waarnemen in het destijds nog onbebouwde Willemspark, waar ze met de zandtreintjes waren aangevoerd.

De aanggerichte schade is wel te berekenen. Dr. Tinbergen schrijft mij, dat een bijenwolf